

פעילות הסניף הישראלי בשנת 2003

סניף ישראל של ארגון אמנסטי אינטרנשיונל, אשר הוקם בשנת 1964, הוא אחד הסניפים הוותיקים בתנועה הבינלאומית ואחד הייחודיים שבהם. הסניף משמר מסורת ארוכה של עשייה למען זכויות האדם תוך שהוא ממשיך לפעול בסביבה הסובלת מסכסוך אלים ומתמשך וממגוון רחב של הפרות ופגיעות בזכויות האנשים החיים בה. המציאות הביטחונית, החברתית והכלכלית במדינה, כמו ההתרחשויות בזירה הבינלאומית, היו גם השנה גורמים בעלי השפעה עמוקה על פעילות הסניף.

בנוסף, אפיינו את שנת 2003 שינויים מהותיים העוברים על התנועה והסניף. באסיפת החברים הבינלאומית, שהתקיימה במקסיקו, אימץ הארגון אסטרטגיית זכויות אדם אשר תתווה את פעילות הארגון בשנים הקרובות. במשך השנה היינו מעורבים בניסוח האסטרטגיה החדשה וביישומה בסניף. שנה זו היוותה גם תקופת מעבר ברמה הניהולית, עם עזיבתה של מנהלת הסניף הקודמת, יעל וייס-רינד, ועד לבחירתו של מנהל הסניף החדש, אמנון וידן ובמקביל, החלפתה של יו"ר הוועד המנהל, מיאה הסנסון, ע"י אהרון (ארקי) אביתר.

להלן סיכום עיקרי פועלו של הסניף בשנת 2003:

קבוצות ורשתות

במסגרת הסניף פועלות רשתות וקבוצות נושאות, מקצועיות ומדינתיות, המטפלות בסוגיות שונות של הפרות זכויות אדם ברחבי העולם. כבכל שנה פעילות הקבוצות והרשתות הייתה מגוונת:

רשת הנשים של הסניף התמקדה בהיערכות לקראת פתיחת המערכה הבינלאומית להפסקת האלימות כלפי נשים. **רשת אמריקה הלטינית** המשיכה השנה בפעילותה בסוגיית ה"נעלמים" במדינות אמריקה הלטינית, תוך התמקדות בצ'ילה. הרשת עומדת לפעול במסגרת המערכה להגנה על מגיני זכויות האדם. **רשת מיאנמר (בורמה)** פעלה נגד מעצרה של מנהיגת קבוצת האופוזיציה במדינה, זוכת פרס נובל לשלום, אונג סן-סו-צ'יי (Aung San Suu Kyi). הרשת ארגנה הפגנה מול שגרירות מיאנמר בישראל ונפגשה עם גורמים במשרד החוץ. הרשת המשיכה את טיפולה השוטף בתיק אימוץ של אסיר המצפון והעיתונאי הבורמזי, מר ווין טין (Win Tin). **רשת סין** המשיכה לפעול במגוון מקרי הפרת זכויות אדם בסין במתכונת הכוללת כתיבת מכתבים, החתמה על עצומות, פרסום כתבות בעיתונות ועוד. **רשת פליטים** של הסניף ממשיכה את פעילותה במתן סיוע משפטי למבקשי מקלט ולפליטים בכל הקשור למגעים עם רשויות המדינה והאו"ם. יום הפליטים הבינלאומי צוין באירוע הסניף בסינמטק תל-אביב ובמסגרתו הרצה רכז הרשת. **הקבוצה לבעלי מקצועות רפואיים** המשיכה בפעילותה השוטפת: מפגשים ושליחת מכתבים. **הקבוצה ההומו-לסבית** ממשיכה את פעילותה בשיתוף הבית הפתוח בירושלים. עיקר פעילותה השוטפת, כגון כתיבת מכתבים וחתימה על עצומות, מתקיימת באמצעות הדואר האלקטרוני. כבכל שנה קיימה הרשת דוכן במסגרת אירועי שבוע הגאווה. **קבוצת הסטודנטים באוניברסיטת ירושלים** הקימה דוכני הסברה ברחבי הקמפוס. ביום זכויות האדם הבינלאומי נאספו בדוכן אמנסטי כ-30 חתימות תמיכה של סטודנטים, דבר המאפשר פתיחת תא סטודנטים לפעילות

אמנסטי בקמפוס. **רשת פעולה דחופה** של הסניף היא חלק מרשת כלל-עולמית של חברים, המגיבה מיידית בהתקבל מידע על הפרה חמורה של זכויות האדם הכרוכה בסכנת חיים. רשת זו היא כלי בעל חשיבות עליונה בפעילותו של אמנסטי אינטרנשיונל. עקב שינויים פרסונליים צומצמה פעילות הרשת בשנת 2003 והיא חודשה במלואה לקראת שנת 2004. **קבוצת רוסיה** פעלה במסגרת מערכת רוסיה (ר' להלן).

מערכות בינלאומיות

מערכת רוסיה: המערכה הושקה באוקטובר 2002 והסתיימה בדצמבר 2003. המערכה טיפלה בסוגיות מרכזיות, כגון פגיעות בנשים וילדים, עינויים וסחר בנשק. פעילות הסניף במסגרת המערכה כללה: פרסום דוחות ופעילות המערכה, החתמה על עצומות, טיפול במקרים של הפרת זכויות אדם במסגרת המערכה ועבודה עם תלמידים במסגרת תוכנית החינוך. בסוף ספטמבר 2003 קיימנו את "אירוע רוסיה", אירוע המערכה בסינמטק תל-אביב, שבו הירצו רכזת המערכה ויו"ר הסניף, הוקרן סרט בנושא ודוכן מידע פעל.

היערכות למערכה הבינלאומית להפסקת האלימות כלפי נשים: מחודש ספטמבר 2003 נערך הסניף לקראת המערכה הבינלאומית החדשה של התנועה: המערכה להפסקת האלימות כלפי נשים, אשר התחילה במארס 2004. רשת הנשים נערכה מחדש: גויסו מתנדבים חדשים והתקיימו מפגשי העשרה ולימוד לחברי הסניף ועובדיו. נפגשנו עם ארגוני נשים וארגוני זכויות אדם העוסקים בתופעת האלימות כלפי נשים, ותכננו את אירועי השקת המערכה ותוכנית הפעולה למערכה בשנים הקרובות.

פעילות קהילתית

פעילות הסניף בשפה הערבית התרכזה השנה בשני מישורים עיקריים: הראשון, קידום פעילות החינוך של הסניף בקרב בתי ספר במגזר הערבי. השני, קידום פעילות הארגון בקרב הציבור הרחב, הדובר ערבית.

במשך השנה כולה התקיימה סדרת מפגשים תחת הכותרת "**זכויות אדם בראי הקולנוע**", בשיתוף מרכז מינרבה לזכויות אדם בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל-אביב וסינמטק תל-אביב. אחת לחודש התקיים מפגש לציון סוגיה מסוימת בנושא זכויות האדם. הקבוצות והרשתות של הסניף לקחו חלק בפעילות זו.

בנוסף, השתתפו נציגים מהסניף בפאנלים ובדיונים שונים שעסקו בזכויות האדם והופיעו בפני גופים שונים באקדמיה, בצבא ומול משרדים ממשלתיים.

תקשורת, פרסומים ודוברות

סניף אמנסטי ישראל המשיך השנה בפעילות תקשורתית ענפה ודברינו קיבלו תהודה בכל אמצעי התקשורת ובקרב קהלים שונים. רמת הסיקור התקשורתי לפעילותנו ולעמדות הארגון בנושאים שונים הייתה השנה גבוהה מבעבר. זאת, למרות הביקורת הציבורית על פעילותו של ארגון אמנסטי באזור ועל יחסו למדינת ישראל. הסיקור התקשורתי של פעילות הארגון העלה את רמת

המודעות של הציבור לסוגיות שונות של זכויות האדם ואת היכרותו עם עבודת הארגון וסניף ישראל.

במהלך תקופת הפעילות תרגם הסניף לעברית כמה פרסומים מרכזיים של הארגון, הרלוונטיים לאזורנו, ערך אותם והפיצם בקרב מקבלי החלטות בישראל, נבחר ציבור, כלי תקשורת, ארגונים אזרחיים ועוד. גרסאות אלקטרוניות של הפרסומים נשלחו לחברים ופורסמו באתר האינטרנט של הסניף.

פרסומים אלו כוללים:

1. מאי 2003 – הדו"ח השנתי אשר כלל תקציר של הדו"ח השנתי של הארגון בתוספת

סיכום פעילות של הסניף הישראלי. הדו"ח השנתי זכה לסיקור תקשורתי ובאחד העיתונים היומיים אף הופיעה תמונת שער של הדו"ח במגזין היומי בתוספת כתבה בת שני עמודים, שבהם נסקר מצב זכויות האדם בעולם עפ"י נתוני הארגון.

2. ספטמבר 2003 – דו"ח אמנסטי "שורדים תחת מצור – השפעת הסגרים והגבלות התנועה

בשטחים הכבושים על הזכות לעבוד". דו"ח זה, אשר היה ראשון מסוגו במסגרת המאבק נגד הפרות זכויות חברתיות וכלכליות, זכה לחשיפה תקשורתית מרובה.

3. דצמבר 2003 – דו"ח אמנסטי "סוחר הכאב" על הסחר העולמי במכשירי עינויים. גם

ישראל הוזכרה בדו"ח – עובדה שזיכתה את הסניף בחשיפה תקשורתית לא קטנה בעיקר בכלי התקשורת האלקטרוניים.

מלבד פרסומים אלו, יצאו במהלך השנה הודעות לעיתונות וגילויי דעת שעסקו במגוון נושאים הנוגעים להפרות זכויות אדם בישראל ובעולם ואנו נדרשנו להציג עמדות אלו בפני התקשורת הישראלית.

ביום זכויות האדם הבינלאומי, בדצמבר 2003, התקיים שיתוף פעולה מוצלח עם גלי צה"ל, שבמסגרתו רואיינה מזכ"לית הארגון איירין קאהן ומנהל הסניף פתח בברכה את יום השידורים המיוחד בתחנה.

חינוך והסברה

במסגרת מדיניות התנועה הבינלאומית, שקבעה עדיפות לנושא החינוך כמטרה אסטרטגית ארוכת טווח, פועל הסניף להטמעת עקרונות הארגון בקרב כל חלקי האוכלוסייה במדינה. נושא החינוך הוא חלק משמעותי בפעילות הסניף. מטרת העל הייתה כבשנים קודמות: הגדלת המודעות לנושא זכויות האדם וחינוך לזכויות אדם של קהלים מגוונים בישראל. מוקד העבודה היה פיתוח תוכניות ארוכות טווח ועדכון והתאמה של החומרים הקיימים.

צוות החינוך של הסניף התמקד בפיתוח המודעות לנושא זכויות האדם באמצעים שונים: מתן הרצאות וסדנאות; הסברה; ציון אירועים מיוחדים בבתי הספר; אספקת חומרי לימוד לבתי ספר, לתנועות נוער, למרכזים פדגוגיים ואחרים, והפעלת רשת בינלאומית של תלמידים למען הגנה על קורבנות הפרת זכויות אדם ברחבי העולם. אמנסטי אינטרנשיונל מתמקד בתוכניות המיועדות לתלמידים בבתי הספר היסודיים, חטיבות הביניים והתיכונים במגזר היהודי ובמגזר הערבי. כמו כן התקיימו ימי עיון והכשרות למורים ולמרצים ורבי שיח באוניברסיטאות וכן פעילויות ציבוריות אחרות.

צוות המרצים והמנחים המקצועיים של הסניף מפיץ את תוכנית **ההרצאות והסדנאות** בכל רחבי הארץ. השנה השתתפו בפעילות זו מעל 8,000 תלמידים, אנשי הוראה וסטודנטים. ההרצאות מועברות במגוון נושאים, בהם: זכויות ילדים ונשים בעולם.

בד בבד עם פעילות החינוך של הסניף, התמקדנו בתוכנית ייחודית: **"רשת פעולה דחופה לילדים"**. זוהי רשת בינלאומית של תלמידים, אשר בישראל בלבד לוקחים בה חלק כ-3,000 תלמידים מבתי ספר יסודיים, חטיבות ביניים ותיכונים. "רשת פעולה דחופה לילדים" של הסניף היא תוכנית המבוססת על תגובה מיידית של החברים ברשת למקרים של הפרת זכויות של ילדים או בני נוער (עד גיל 18) ברחבי העולם. המקרים נשלחים לבתי הספר מדי חודש באופן קבוע, בגרסה המותאמת במיוחד לבני נוער. בתיק המקרה נכללים מפה של המדינה והיבשת הרלוונטיות, מידע כללי על המדינה, השפה הרשמית הנהוגה בה ופרטים על המקרה עצמו. באופן זה פועלת התוכנית גם להעשרת הידע הכללי של החברים ברשת. בנוסף, מקבל המורה דף רקע מעמיק יותר על המדינה הנדונה. התלמידים מתבקשים לכתוב מכתבים לשגריר המדינה שבה התרחשה ההפרה, היושב בישראל, על מנת לצמצם או להפסיק את הפגיעה המדוברת. בכך פועלת התוכנית להעמקת המחויבות של התלמידים לשמירת זכויות האדם תוך קידום תפיסה של אחריות אוניברסלית ואקטיביזם אזרחי.

במסגרת פעילות מחלקת חינוך, פועלים מתנדבים **ברשת החינוך** של הסניף. מתנדבים אלו עוסקים בקידום תוכנית החינוך של הסניף הן ברמה האסטרטגית והן בפיתוח פרויקטים ופעילויות ספציפיות.

גיוס חברים ומשאבים

תקציב הארגון בפועל לשנת 2003 הסתכם ב-730,000 ₪. מרבית הכנסות הסניף הוסיפו להתבסס על תמיכת המזכירות הבינלאומית והסניפים הגדולים. בנוסף, לאור אסטרטגיית הצמיחה של התנועה, הושקעו מאמצים רבים בגיוס חברים חדשים לסניף. במקביל לפעילויות המסורתיות של גיוס חברים (דיוור לחידוש חברות, חברות משפחתיות, הפצת גלויות, דוכני הסברה, חילופי דואר עם ארגונים אחרים, פרסומים באתרי אינטרנט ופעילותן השוטפת של הקבוצות והרשתות לגיוס חברים), התמקד הסניף בשני פרויקטים לגיוס חברים: טלמרקטינג ו"דיאלוג ישיר".

בפרויקט **הטלמרקטינג** נכללה פנייה טלפונית לחברים שלא חידשו את חברותם בשלוש השנים האחרונות. בעקבות הפרויקט חידשו 75 אנשים/ משפחות את חברותם בסניף. 65 אנשים סירבו לחדש את החברות: 40% מסיבות כלכליות, 34% מסיבות אידאולוגיות והשאר מסיבות אחרות. קבוצה משמעותית נוספת של חברים לשעבר ביקשה לדחות את ההחלטה.

פרויקט **"דיאלוג ישיר"** לגיוס תרומות/ חברים נעשה באמצעות פנייה קצרה וממוקדת לאנשים במקומות ציבוריים על ידי צוות מקצועי שהוכשר לכך. בשנת 2003 ביצענו פרויקט ניסיוני (פיילוט) שנמשך כחודשיים, שבמהלכם גויסו 178 חברים חדשים. סך הכל, עלה מספר החברים בשנת 2003 מ-350 ל-640. בהתאם לנתונים אלו ולקחי הפיילוט אנו בוחנים כעת את יישום הפרויקט באופן מתמשך ורחב היקף.

התנועה הבינלאומית

הדגש בשנת הפעילות 2003 היה על גיבוש ואישור התוכנית האסטרטגית של התנועה (ISP) לשנים 2004-2010 ותוכנית העבודה של המזכירות הבינלאומית (ISOP) לשנים 2004-2006. הסניף הישראלי הוסיף להיות פעיל במסגרות התנועה הבינלאומית ונציגיו נכחו באסיפה הכללית העולמית שהתקיימה באוגוסט 2003 במקסיקו, בכנס מנהלי הסניפים (דצמבר 2003, הולנד) ובכנס יושבי ראש הסניפים (פברואר 2004, הולנד).

שלושה נציגים של הסניף השתתפו באסיפה הכללית העולמית של התנועה (ICM) ומתנדבת מטעמנו הצטרפה לצוות הסיוע הלוגיסטי של האירוע. נציגי הסניף ייצגו את עמדות הסניף כפי שסוכמו באסיפה הכללית השנתית 2003 והגישו הצעות לשינוי התקנון בנושאי פיתוח, הרכב הוועד המנהל העולמי ועוד.

הסניף הישראלי היה מעורב בתהליך גיבוש תוכנית הפעולה של התנועה (CAP) לישראל, השטחים הכבושים והרשות הפלסטינית. יו"ר הסניף השתתפה במפגש התייעצות והחלפת דעות בלונדון והסניף פרסם תגובה מקיפה לטיטת תוכנית הפעולה האסטרטגית של המזכירות הבינלאומית על ישראל והאזור. בימים אלו אנו ממתנינים להשלמת המסמך המעודכן שיתווה את דרך פעולת הארגון על ישראל והשטחים הכבושים בשנים הקרובות.

עבודה עם ארגוני זכויות האדם

הסניף המשיך בשימור הקשר עם קהילת ארגוני זכויות האדם בישראל. במסגרת זו השתתפנו בפורום ארגוני זכויות האדם שריכז ארגון "שתיל" במטרה לקדם קמפיין פרסומי ארצי בנושא זכויות האדם בישראל. במסגרת היוזמה בוצע סקר עמדות ומסרים מקיף בקרב הציבור בישראל, אולם רעיון הקמפיין לא מומש משיקולי תקציב ושיקולים מקצועיים של הארגונים השותפים לפורום. בנוסף, המשכנו בשותפות בקואליציית הארגונים נגד הסחר בנשים, ועדת עיריית תל-אביב לזכויות האדם, מרכז מינרבה לזכויות האדם באוניברסיטת תל-אביב ובאוניברסיטה העברית בירושלים ועוד.

ניהול המשרד ופיתוח ארגוני

חילופי המשמרות בניהול הסניף הצריכו מתן תשומת לב לתהליך החפיפה והכניסה לעבודה של מנהל הסניף החדש. נוסף על סדרת פגישות הכנה בין המנהלת היוצאת והמנהל הנכנס של הסניף, שהתקיימו בחודש אוגוסט 2003, קיים המנהל החדש פגישות היכרות והכשרה עם אנשי הצוות, הוועד המנהל, רכזי הרשתות והקבוצות ופעילים אחרים בסניף.

לקראת שנת 2004 התמקד הסניף בגיבוש תוכנית עבודה סניפית המורכבת מתהליך של ניתוח אסטרטגי והגדרת יעדים ומטרות לקראת שנת הפעילות. תוכנית העבודה מרכזת את כל הפעילות המתוכננת של צוות המשרד ושל הרכזים והפעילים בתחומים השונים ומהווה כלי לתכנון, מעקב והערכה של פעילות הסניף.

המשכנו בניסיון לשפר את תנאי השכר, סביבת העבודה ותהליכי הפיתוח המקצועי של צוות הסניף. תנאי השכר עודכנו במהלך השנה ואנשי הצוות לקחו חלק בהשתלמויות מקצועיות שונות.

לקראת יציאתה ללימודים של מנהלת הסניף, מינה הוועד צוות מיוחד לבחירת מנהל חדש. הצוות מיין את הפניות הרבות שהגיעו לסניף וביצע שני סבבים של ראיונות לקבוצת המועמדים המובילים אשר בסופם נבחר מנהל חדש לסניף. הוועד המנהל אישר את ההחלטה בישיבתו מיום 30 ביולי 2003. המנהל החדש נכנס לתפקידו ב-1 בספטמבר 2003.

בוקסה 1:

עיקרי פעילות סניף ישראל:

- פעילות הקבוצות והרשתות במגוון תחומים
- חינוך לזכויות אדם
- פעילות קהילתית ואירועים ציבוריים במגוון נושאים
- מאבק באלימות כלפי נשים ובסחר בנשים
- ייצוג עמדות אמנסטי בנושא הפרת זכויות אדם בישראל ובשטחים אל מול התקשורת והציבור בישראל
- פעיל למען אנשים ספציפיים שזכויותיהם נפגעו ברחבי העולם
- פעיל בקהילת ארגוני זכויות האדם בישראל ביוזמות שונות
- שותף לעיצוב דרכה של תנועת אמנסטי אינטרנשיונל ופעילותה להגנה על זכויות האדם ברחבי העולם

בוקסה 2:

סניף ישראל במספרים

- מספר חברים: 650
- מספר קבוצות ורשתות: 11
- מספר פעילים: 50
- מספר מרצים ומנחים: 15
- מספר אנשי צוות: 5
- תקציב שנתי: ₪ 727,000

בוקסה 3:

קבוצות ורשתות

פעילי זכויות האדם של אמנסטי אינטרנשיונל ברחבי העולם מאורגנים במסגרות של קבוצות ורשתות. מסגרות אלו מאפשרות למתנדבים בעלי מכה משותף להתאגד לפעולה להגנה על זכויות האדם במגוון נושאים וארצות.

קיימות קבוצות מקומיות הפועלות בתוך ישובים או מוסדות ספציפיים (בדרך כלל מוסדות להשכלה גבוהה), רשתות נושאיות הפועלות בתחומים מוגדרים של זכויות אדם כגון זכויות נשים, זכויות מהגרים, זכויות הומוסקסואלים וכדומה, רשתות מקצועיות המאגדות בעלי מקצוע כגון משפטנים, אנשי רפואה, אנשי כוחות הבטחון, אנשי חינוך וכיוצ"ב. רשתות אלו

מטפלות בהפרת זכויות אדם הקשורים לתחום ההתמחות של חבריהן. רשתות נוספות מתמקדות באזור או במדינה מסויימת ומהוות את מקור המידע והפעילות כלפי אותה מדינה.